

Köszönetnyilvánítás

Egy lassan harminc éve tartó kutató- és feldolgozó munka mögött álló segítők teljeskörű felsorolása lehetetlen. Jóindulatú, nagylelkű emberek járultak hozzá e kötet megszületéséhez, akik sok esetben ismeretlenül is idejüket, energiájukat, néha pénzüket áldozva segítették munkámat, anélkül, hogy bármiféle viszonzást vártak volna. Két történetet említek ezzel kapcsolatosan. Többször előfordult az 1990-es évek közepén-végén, hogy társaimmal gyalog vágunk neki az erdélyi Mezőségnek. Egy ilyen alkalommal Székéről Visára sétálva utat tévesztettünk a dombok között. Egy marokházi román parasztember vett fel minket a szekereére és vitt egészen Visa határáig, ahol már látszott a falu temploma. Addig jóformán egy szót sem tudtunk vele váltani, a köszönetünket is csak mutogatva tudtuk kifejezni. Egy másik esetben, mikor Centén az egyik helyi férfi megtudta, hogy külföldiek vagyunk, mindenáron meg akart minket vendégelni. Betértünk a kocsmába, ahol kiderült, hogy már hosszú hetek óta nem hoztak árut – az utolsó sört éppen egy másik helyi férfi itta. Rövid megbeszélés után a maradék fél üveg italt felajánlották nekünk, amit aztán nagy barátságban öten elfogyasztottunk. Ez volt a legfinomabb sör, amit valaha ittam. Hosszan sorolhatnám még a történeteket, amelyek a mezőségi ember szinte határtalan vendégszeretetét, segítőkészségét mutatják. Talán a szűkös anyagi lehetőségekkel, az egymásra utaltsággal magyarázható az a hospitalitás, amivel fogadtak. Az elmúlt harminc év kutatásai során minden rendű és rangú ember – legyen az magyar, román vagy cigány, férfi vagy nő, felnőtt vagy gyermek – szinte a tenyerén hordozott. Befogadtak otthonukba, etettek, itattak, megosztották velem a legféltettebb titkaikat, néhány helyen már-már családtagként kezeltek, féltettek, óvtak és intettek a jóra. Senkinek nem tudok jobb kutatási terepet, barátságosabb embereket kívánni. A Gondviselés mellett ezeket az embereket illeti a legnagyobb köszönet.

A legtöbb alkalommal és a leghosszabb ideig a visai Fodor *Selyem* János bácsi és Erzsi néni vendégszeretetét élveztem. Hálás vagyok mindenért, amit kaptam tőlük és remélem lesz még elég időnk, hogy *együtt beszéljessünk*. Mellettük nagy szeretettel gondolok az összes visai barátomra, köztük Chesáuan Gyurira és szüleire, Indrei bácsira és Zsuzsi néniére, Fodor Árpira, Nagy Danira és egész családjára, Papp Ferenc *Karikára* és családjára, valamint Lovász Feri *Kulira*, szerető feleségére, Ágira és lányaikra, Ibolyára, Ágira és Jolira. Felsorolni sem lehet azokat, akik szeretettel fogadtak otthonukba. Külön ki kell emelni Lovász György *Kulit*, feleségét Lovász *Kuli* Annus nénit, Lovász *Kuli* Zsuzsi nénit és családtagjaikat, Fodor Kiss Mihály *Pulykát*, feleségét, Mari nénit, fiaikat, Mihályt és Miklóst valamint kedves családjait. Meg kell említenem Kiss Zoltán *Kocsmárost*, feleségét, Erzsi nénit és egész családjukat, valamint Fodor Ferenc *Ripát* és feleségét, Rózsi nénit. Köszönettel tartozom mindenkinek, akik beszélgettek velem, sokszor idős koruk, vagy

betegségük ellenére is felálltak táncolni, és megmutatták azokat a mozdulatokat, amelyek filmfelvétel nélkül örökre feledésbe merültek volna. Sajnos beszélgetőtársaim nagy része, közel ötven ember, köztük régi barátaim nem érték meg e munka kiadását. Nehéz szívvel, de hálával gondolok rájuk.

Hálás vagyok a családomnak. A feleségemnek, Varga-Deák Veronikának, aki mindenben mellettem áll, szeretetteljes háttérrel biztosítva munkámhoz és szüleimnek, akik szintén támogatnak. Hálás vagyok kislányomnak, Zsófinak, aki minden nap arra emlékeztet, hogy szeretet nélkül semmi nem működik és semmi nem érhető meg. Szüleimnek, akik még ma is hazavárnak és öcsémnek, aki sok utamra elkísért, segített a munkámban és a hétköznapiakban egyaránt.

Hálás vagyok az első feleségem, Békési Tímea támogatásáért is. Vele 1994-ben együtt kezdtük a kutatást, és egészen addig dolgoztunk együtt, míg 2003-ban útjaink elváltak.

Köszönettel tartozom egykori táncostársaimnak, a mosonmagyaróvári Lajta Néptáncgyesület és a Gazdász Néptáncgyűttes, a Kimlei Hagyományörző Néptáncsoport tagjainak, budapesti, kolozsvári, pécsi, szamosújvári és szegedi táncosoknak, zenészeknek, akik egy-egy jó szóval, ötlettel hozzájárultak a kutatásomhoz. Hálával gondolok barátaimra: Both József, Pattantyús Gergelyre és Radák Jánosra, akik sokszor segítettek, munkám során végig mellettem álltak. Az 5. és a 234. lábjegyzetben név szerint is felsorolom azokat a kutatókat, társadalmi gyűjtőket, akik a Mezőségeken dolgoztak. Közülük sokan segítettek munkámat, megosztva velem tudásukat, adataikat. Köszönet illeti őket is.

Szeretném kiemelni a könyvem alapjául szolgáló disszertáció bírálóit, Ratkó Lujzát és Pávai Istvánt, valamint a témavezetőmet, Felföldi Lászlót. Hálás vagyok nekik és a 2012-es doktori bizottság többi tagjának is, név szerint Bali Jánosnak, Kósa Lászlónak és Mohay Tamásnak hasznos észrevételeikért.

A Szegedi Tudományegyetem Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszékének, a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem Magyar Néprajz és Antropológiai Intézetének, a Kriza János Néprajzi Társágnak, valamint a BTK Zenetudományi Intézetének, illetve az itt dolgozó munkatársaimnak is hálával tartozom. Itt szeretném kiemelni Fügedi Jánost, Horváth-May Dánielt és Könczei Csillát, akik szakmai tanácsaikkal segítettek munkámat, valamint Apjok Vivient, aki nagyon sok terhet levett a vállamról, lehetővé téve ezzel azt, hogy a visai gyűjtéseim legalább egy részét feldolgozhassam. Köszönet illeti továbbá a Pécsi Tudományegyetem Néprajz – Kulturális Antropológia Tanszékének oktatóit, különösen Andrásfalvy Bertalant, aki miatt ezt a pályát választottam, Vargyas Gábort, akitől a kritikai gondolkodást tanultam és Máté Gábort, aki szakmai megjegyzéseivel segítette a munkámat. Hálás szívvel gondolok Colin Quigley-re, aki antropológiai műveltségével nagyban bővítette kutatói perspektívámat, valamint Vavrincez Andrásra és a nemrég elhunyt kolozsvári etnomuzikológusra, Mircea Cîmpeanu-ra, akik sokat segítettek tereptanulataikkal, kapcsolataikkal.

Köszönet illeti Antal Áront és Galát Pétert, akik a mezősi némafilmek meghangosításával sok formai-strukturális kérdést helyeztek új megvilágításba.

A könyv alapjául szolgáló disszertációt annak idején Szőnyi Vivien olvasta át kritikus szemmel, ezt az írást pedig Gatti Beáta és Apjok Vivien lektorálta. Mellettük Keresztény Csenge és Takács Gergely segítettek a szöveggondozásban. Hálás vagyok munkájukért, segítő észrevételeikért.

Adorjáni-Szabó Nóra a román terminusok értelmezésében volt segítségemre, B. Nagy Balázs pedig a fotók szerkesztését vállalta magára. Köszönettel tartozom nekik is.

